

Wymagania
i kryteria oceniania
z języka polskiego

W

TECHNIKUM

w Zespole Szkół

im. św. Kingi w Łącku^{1.}

Ustalanie ocen bieżących

Sposoby i formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

- odpowiedź ustna;
- pisemne prace klasowe - wypracowania (formy sprawdzane na egzaminie maturalnym, czyli rozprawka)
- testy sprawdzające rozumienie czytanego tekstu publicystycznego lub popularnonaukowego (forma sprawdzana na egzaminie maturalnym);
- sprawdziany wiadomości - zarówno bieżących (kartkówki), jak też testy historycznoliterackie z zakresu omawianych epok;
- sprawdziany z treści lektur;
- notatka syntetyzująca.

1. Odpowiedź ustna

Obejmuje problematykę omawianą na trzech ostatnich jednostkach lekcyjnych (3 tematy lekcji). W przypadku, kiedy uczniowie są w trakcie analizy lektury omawianej na większej ilości lekcji, odpowiedź może dotyczyć całości utworu, którego znajomość jest konieczna dla właściwej interpretacji dzieła. Uczeń może być także pytany z treści lektur (przed ich omówieniem).

Przy odpowiedzi ustnej oceniany jest zarówno poziom merytoryczny, jak też strukturalny i językowy.

Podstawą oceny celującej z odpowiedzi ustnej jest bardzo dobra znajomość treści programowych (wymagania na ocenę bardzo dobrą), która może być też (choć nie musi) poszerzona o pozalekcyjną, wartościową wiedzę ucznia, merytorycznie wzbogacającą jego wypowiedź. Związane z tym są: samodzielność myśli, dojrzałość argumentacji i ocen, krytycyzm sądów. Przedstawione wnioskowanie musi być logicznie spójne, a styl wypowiedzi swobodny i adekwatny do treści.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, którego odpowiedź jest właściwie zbudowana, pełna, wyczerpująca temat i bezbłędna; cechuje ją też umiejętność argumentowania, wnioskowania i oceniania. Uczeń powinien porządkować wypowiedź, przytaczać cytaty oraz prezentować wysoką sprawność językową- właściwy styl, styl, bogate słownictwo.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, którego odpowiedź jest merytorycznie poprawna, choć pozbawiona indywidualności („bezbłędnie odtwórcza”). Uczeń wie, ale nie zawsze potrafi wyjaśnić i właściwie skomentować. Jego odpowiedź jest jednak spójna i poprawna językowo, mimo dopuszczalnych mo drobnych usterek stylistycznych. Może zawierać też niewielkie błędy w kompozycji, np. brak podsumowania.

Ocena dostateczną stawiana jest za odpowiedź prawidłową i poprawną językowo, lecz niepogłębioną, krótką, ograniczającą się do skomentowania najważniejszych faktów; dopuszczalne są nieliczne uproszczenia interpretacyjne i odtwórczy charakter wnioskowania.

Chaotyczność, niespójność odpowiedzi, drobne błędy gramatyczne, ubóstwo słownictwa - przy zachowaniu komunikatywności języka - w przypadku odpowiedzi spłyconej, z drugorzędnymi błędami rzeczowymi skutkują oceną dopuszczającą. Uczeń w taki sposób oceniony korzysta z pomocy nauczyciela, ale musi udzielić odpowiedzi i nie może ona być rażąco niezgodna z treściami programowymi lub całkowicie rozmijać się z zadaniem tematem.

Z odpowiedzi ustnej każdy uczeń powinien posiadać przynajmniej jedną ocenę w półroczu.

2. Zadanie klasowe - rozprawka

Od klasy pierwszej konieczne jest ćwiczenie i sprawdzanie umiejętności tworzenia wyżej wymienionej formy wypowiedzi, ponieważ występuje ona na egzaminie maturalnym.

Uczniowie piszą co najmniej jedną taką pracę w semestrze, w razie konieczności i możliwości - dwie. Tematy rozprawek odwołują się do obowiązkowych lektur realizowanych w danej klasie. W przypadku klasy maturalnej tematy mogą się również odnosić do omawianych we wcześniejszych klasach utworów, które w podstawie programowej zostały oznaczone gwiazdką. (Chodzi o całość utworu, do którego uczeń musi się odwołać. Inne teksty kultury nie będą uczniowi narzucane sam może je wybrać, jest to jego decyzja.)

Wyżej wymieniona forma oceniana jest zgodnie z kryteriami CKE, które znajdują się na stronie CKE. Kryteria te wyraźnie określają wiedzę i umiejętności uczniów, za które przyznawana jest wskazana ilość punktów.

3. Test sprawdzający rozumienie czytanego tekstu publicystycznego lub popularnonaukowego (forma sprawdzana na egzaminie maturalnym).

Maksymalna ilość punktów do zdobycia - 20-podobnie jak na maturze. Z tego typu testu uczeń powinien mieć przynajmniej jedną ocenę w semestrze.

Formy sprawdzane na maturze (rozprawka, test historycznoliteracki i test sprawdzający

rozumienie czytanego tekstu) są - podobnie jak na egzaminie maturalnym - punktowane, co daje uczniowi możliwość odniesienia swojego wyniku do innych (np. do średnich wyników maturalnych w powiecie czy województwie).

Przeliczanie punktów na oceny - dotyczy „form maturalnych” (rozprawki, testu historycznoliterackiego oraz testu sprawdzającego rozumienie czytanego tekstu.

99-100% - celujący

85-98% - bardzo dobry

70-84% - dobry

50-69%-dostateczny

30-49%-dopuszczający

0-29% niedostateczny

4. Sprawdzian wiadomości

Dłuższy sprawdzian wiadomości obejmuje materiał z zakresu omawianej epoki lub jej części. Taki sprawdzian jest zapowiedziany z tygodniowym wyprzedzeniem i może przyjmować różne formy. Ilość tego typu sprawdzianów nie jest ograniczona, zależy od omawianej w poszczególnych klasach tematyki.

Stosowane są także (z reguły bez zapowiedzi) krótkie sprawdziany wiadomości („kartkówki”) -obejmujące trzy ostatnie jednostki lekcyjne lub problematykę jednej - analizowanej ostatnio lektury. Oceniając wyżej wymienione sprawdziany, nauczyciel bierze pod uwagę tylko poziom merytoryczny odpowiedzi. Ocenie nie podlegają błędy: językowe i zapisu, chociaż są one zaznaczane.

Ocenę celującą można otrzymać tylko z dłuższych sprawdzianów (nie z kartkówek). Przyznawana jest ona uczniowi, który spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą, a ponadto bezbłędnie wykonuje zadanie dodatkowe (oznaczone gwiazdką). Tego typu zadanie jest trudniejsze (wymaga wyjaśniania, uzasadniania, argumentowania), ale nie wykracza poza podstawę programową.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który bezbłędnie (lub z nielicznymi usterkami) i w sposób wyczerpujący wykonuje wszystkie obowiązkowe zadania; wie i potrafi wyjaśnić; trafnie dobierano przykłady, cytaty i argumenty jeśli znajdują się w tekście.

Na **ocenę dobrą** zasługuje uczeń, który podejmuje odpowiedź na wszystkie pytania, ale popełnia drobne błędy (nie usterki). Ponadto nie zawsze umie uzasadnić swoją odpowiedź, wie, ale nie wyjaśnia omawianych zjawisk.

Ocena dostateczna przyznawana jest uczniowi, który podejmuje odpowiedź na większość pytań, ale popełnia liczne albo poważne (ale nie rażące, kardynalne) błędy; polecenia wykonuje niedokładnie, a jego odpowiedzi są odtwórcze; chociaż wie, to nie potrafi uzasadnić.

Na **ocenę dopuszczającą** uczeń wykonuje większość poleceń, ale bardzo powierzchownie i popełniając poważne błędy. Chociaż jego wiedza jest odtwórcza, a umiejętności niewielkie, to wykazuje starania i koniecznie pisze pracę samodzielnie.

99-100% - celujący

85-98% - bardzo dobry

70-84% - dobry

50-69%-dostateczny

30-49%-dopuszczający

0-29% niedostateczny

5. Sprawdzian znajomości treści lektury

Omawianie każdej lektury obowiązkowe jest odpowiednio wcześniej zapowiadane przez nauczyciela tak aby uczeń mógł zapoznać się z tekstem.

Sprawdzian odbywa się przed przystąpieniem do omawiania dzieła i w założeniu ma przeciwdziałać zaznajamianiu się z utworem przy pomocy streszczeń. Składa się od kilku do kilkunastu pytań wymagających udzielenia konkretnej odpowiedzi. Sprawdziany takie przeprowadzane są na bieżąco, a ich ilość zależy od decyzji nauczyciela i oczywiście liczby lektur w danym półroczu. Sprawdziany nie dotyczą wszystkich lektur, ale zawsze występują przed analizą tych, które w podstawie programowej oznaczono gwiazdką. Sprawdziany z treści lektury nie muszą być zapowiadane. Wystarczająca jest informacja o rozpoczęciu na konkretnej lekcji pracy z danym utworem. Znajomość tekstów literackich analizowanych w poszczególnych klasach jest bezwzględnym obowiązkiem ucznia.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który bezbłędnie odpowiedział na wszystkie pytania.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który z nielicznymi usterkami w sposób wyczerpujący odpowiada na prawie wszystkie pytania z treści lektury.

Na ocenę dobrą zasługuje uczeń, który bezbłędnie odpowiada na większość pytań (również tych bardziej szczegółowych), chociaż może mieć problemy z niektórymi pytaniami dotyczącymi mniej istotnych faktów; w odpowiedzi popełnia drobne błędy (nie usterki).

Ocena dostateczna przyznawana jest uczniowi, który odpowiada na większość pytań ważnych (w tym koniecznie te dotyczące istotnych elementów świata przedstawionego), a także zna odpowiedź na niektóre pytania szczegółowe.

Na ocenę dopuszczającą uczeń musi wykazać się znajomością podstawowych elementów świata przedstawionego utworu i faktów, których znajomość może uchronić go od popełnienia na maturze tzw. błędu kardynalnego.

Podczas omawiania lektury każdy uczeń ma obowiązek posiadać na ławce tekst lektury.

100% - celujący

85-99% - bardzo dobry

70-84% - dobry

50-69%-dostateczny

30-49%-dopuszczający

0-29% niedostateczny

Uwaga dodatkowa dotycząca notatek:

Na lekcjach języka polskiego - od klasy pierwszej - uczniowie przyzwyczajani są do samodzielnego tworzenia notatek. Służy to rozwijaniu kompetencji językowych, a także kształceniu bardzo ważnej (choćby w perspektywie studiów) umiejętności szybkiego notowania. W słabszych klasach (których uczniowie mieliby poważne problemy z samodzielnym zanotowaniem nawet najważniejszych informacji) notatki są częściowo dyktowane. Zadaniem młodzieży (w ramach pracy domowej) jest ich samodzielne uporządkowanie, uzupełnienie o konieczne cytaty, ich interpretację, a także informacje znajdujące się w podręczniku bądź opracowaniu.

Posiadanie dobrze prowadzonych notatek jest niezwykle istotne, ponieważ zawierają one wiele informacji, których nie ma w podręczniku, a wynikają z przeprowadzanej na lekcji analizy utworów literackich. Takie notatki są więc istotną pomocą w przygotowaniu do powtórek, sprawdzianów, a przede wszystkim egzaminu maturalnego. Z tego powodu uczeń jest zachęcany do systematycznego prowadzenia zeszytu.

Umiejętność samodzielnego prowadzenia notatek w formie celnego konspektu, eksponowania treści najważniejszych, selekcionowania poznanego materiału, konkretność i jasność zapisu jest niezwykle cenna, dlatego uczeń, który takie notatki posiada, otrzyma częściową ocenę bardzo dobrą.

Szczególne wartości będą miały odnotowane przez ucznia własne refleksje, dygresje, wątpliwości czy pytania, na które chce znaleźć odpowiedź - są one bowiem dowodem autentycznej aktywności (nawet jeśli zawierają np. zgryźliwe uwagi pod adresem omawianego dzieła). Ślady takich zapisów podnoszą wartość oceny.

Na lekcji języka polskiego są stosowane oceny za tzw. aktywność. Bardzo dobra lub nawet celująca ocena może być jednak postawiona uczniowi, który na zajęciach poświęconych nowemu tematowi - potrafi wskazać trafne nawiązania merytoryczne, wzbogacić treść lekcji

o wiążące się z istotą zagadnienia informacje uzupełniające (również te zdobyte dzięki pracy pozalekcyjnej), dokonać bardzo oryginalnej (ale niesprzecznego z tekstem) interpretacji utworu, czy też wziąć udział w dyskusji, prezentując przemyślane, uzasadnione stanowisko, uwzględniające cudze opinie. Ocena za taką formę prezentacji swojej wiedzy wpisywana jest do rubryki - ocena z odpowiedzi. Bardzo dobrą ocenę może uzyskać również uczeń, który z własnej inicjatywy - na lekcję wprowadzającą nowy materiał - przygotuje ciekawy referat (wygłoszony bez kartki) lub interesującą (przede wszystkim pod względem merytorycznym) prezentację multimedialną, którą opatrzy słownym, poprawnym językowo komentarzem.

Bardzo dobrą, a - w przypadku znaczących sukcesów-nawet celującą ocenę otrzymuje uczeń, który posiadał dodatkową wiedzę przygotowując się do konkursów przedmiotowych.

Zeszyt i podręcznik są obowiązkowe.

II. Ustalanie śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia śródrocznych i rocznych ocen Klasyfikacyjnych:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania, czyli bezbłędnie spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą. Sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą oraz potrafi zastosować ją do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach. Jego praca cechuje się aktywnością, samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i umiejętności oraz ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru tekstów kultury. Twórczo i samodzielnie rozwija swoje zainteresowania. Swobodnie korzysta z wielu źródeł w docieraniu do informacji. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne. Dodatkowo może posiadać wiedzę i umiejętności nabyte poprzez przygotowanie się do olimpiad i konkursów oraz aktywny udział w zajęciach dodatkowych (np. przygotowanie do matury na poziomie rozszerzonym).

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń wykonuje rozmaite zadania i czynności „poprawnie”, „samodzielnie”, „świadomie”, „ciekawie”, „interesująco”. Pracuje w pełni samodzielnie, wie i umie wyjaśnić. Trafnie dobiera przykłady, cytaty, argumenty, uzasadniając swoje zdanie dokonuje porównań i ocen. Jego wypowiedzi zarówno ustne, jak i pisemne są wolne od błędów, wyczerpujące, pomysłowe, twórcze. Mówi pełnymi zdaniami, uzasadnia swoją wypowiedź, znajduje w tekście przykłady na poparcie swych słów. Umie odnieść się do świata zewnętrznego, jeśli zachodzi taka potrzeba. Podczas pracy w grupie staje się liderem, umie nie tylko współpracować, lecz także nadaje ton działaniom innych, wprowadza nowe rozwiązania i pomysły.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który podejmuje wszystkie działania, ale popełnia nieliczne błędy. Jego prace są wykonane dobrze, czyli zawierają drobne błędy. Ponadto nie zawsze umie uzasadnić swoją wypowiedź, wie, ale nie wyjaśnia omawianych zjawisk. Zapis „na ogół” oznacza, iż jego prace są wykonane dobrze, czyli zawierają drobne błędy.

Na **ocenę dostateczną** -uczeń podejmuje działania, ale nie kończą się one pełnym sukcesem. Pracuje, ale popełnia błędy, polecenia są wykonywane nieprecyzyjnie, uczeń nie jest pewien swoich wypowiedzi pisemnych i ustnych. Jego przemyślenia są powierzchowne lub odtwórcze, ale pracuje, czyli „stara się”.

Na **ocenę dopuszczającą** - uczeń wykonuje polecenia dość powierzchownie, na miarę swoich możliwości. Jego wiedza jest w zasadzie odtwórcza, a umiejętności niewielkie. Ważne jest, aby podejmował pracę i wykazywał starania (np. czytał lektury). Ponadto powinien odnajdywać w tekstach elementy wcześniej wskazane przez innych uczniów, których sam nie umie rozpoznać i wskazać. Jego prace pisemne (konieczne samodzielne) są krótkie, powierzchowne, sądy mało oryginalne, a argumentacja niepełna. Podobnie z wypowiedziami ustnymi - są to wypowiedzi krótkie, ale przede wszystkim powinny być zgodne z tematem.

Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną może ubiegać się o ocenę wyższą niż przewidywana a warunki i tryb uzyskiwania oceny rocznej wyższej niż przewidywana zostały określone w Statucie Szkoły.

Aktualna lista lektur i tekstów obowiązkowych wynikająca z podstawy programowej jest podawana na stronie CKE.

Inne ustalenia:

Uczeń ma prawo raz w semestrze zgłosić nieprzygotowanie (np.) z zakresu 3 ostatnich tematów.

Uczeń ma obowiązek napisać wszystkie prace pisemne w wyznaczonym terminie przez nauczyciela lub na najbliższej lekcji.

Do poprawy prac pisemnych uczeń ma obowiązek przystąpić w przeciągu 2 tygodni.

Warunki i tryb uzyskania oceny wyższej niż przewidywana oceny rocznej klasyfikacyjnej:

- uczeń ma usprawiedliwione co najmniej 95% nieobecności z przedmiotu,
- przystępował do wymaganych i zapowiadanych form prac pisemnych oraz korzystał z możliwości poprawy ocen,
- w całorocznym ocenianiu bieżącym występuje przynajmniej 50% ocen równych lub wyższych od oceny o którą ubiega się uczeń,
- wniosek o ocenę wyższą niż przewidywana uczeń znosi do nauczyciela uczącego przedmiotu.